

Реферат на тему: "Образ матері - страдниці у творчості Т. Г. Шевченка"

Тарас Шевченко

Реферат з української літератури

Образ матері - страдниці у творчості Т.Г.Шевченка.

Є імена, що увібрали в себе живу душу народу, стали часткою його життя. Таким іменем для нас стало ім'я Тарас Григорович Шевченка, чия поезія ось вже понад сто років викликає в людях почуття гордості і захоплення своєю красою; народною мудрістю. Бурхливий протест і гнів, що віками назрівав у глибинах народних мас, становив джерело полум'яної творчості поета.

Мало хто і з великих людей був за життя такий легендарно славний, такий любий своїм народом і водночас такий гнаний його ворогами. Рідко кому випало стільки страждань і мало хто, так багато віддавши людям, так небагато від них дістав; рідко кому доля ставила стільки перепон і так люто переслідувала, здавалося, все роблячи для того, щоб він не став тим, ким усе-таки став.

Співець любові до людини, закоханий в земне життя, Шевченко бачив і цінував красу в людях, в природі, в праці людській. Україна в його творчості - це, передусім, волелюбний народ, героїчна визвольна боротьба, душевна краса поборників волі. Поет перший в українській літературі на весь голос сказав про велич і красу народної любові до вітчизни. Саме Шевченко відкрив світові національне буття українців, виконавши тим самим своє історичне покликання генія і національного пророка.

Основою його творчості було не лише висвітлення всенародного горя, але й показ становища жінки в такому аморальному й поневоленому суспільстві. Яскравими прикладами цього стали твори "Катерина" й "Наймичка".

Тема "Катерини" - сумна історія кохання дівчини з народу, одуреної легковажним аристократом. Такий розвиток подій не є новим сюжетом в літературі, але погляд на її проблему був свіжим, нетрадиційним. Так, автор щиро співчуває героїні і виступає проти ідіотизму тогочасного українського селянського побуту.

У центрі твору дівчина Катерина. Змальовуючи образ героїні, Шевченко широко послуговується художніми засобами народної творчості. У Катерини: "карі очі", "чорні брови", "біле личко". Героїня зображена так яскраво, що постає перед читачем, як жива. Провідною рисою її характеру є щирість, відкритість, прагнення до щастя. Вона настільки чесна і благородна, що навіть не підозрює в коханому негідника, Катерина цілком довіряє йому, а відтак гине. Щоб глибше розкрити страждання дівчини на тяжкій дорозі пошуків батька своєї дитини, письменник тричі змальовує її у хуртовину: свище полем завірюха", а вона йде - шкандибає "у личаках і в одній свитині". З рядків твору відчувається, що автор любить свою героїню, співчуває її горю, час від часу

звертається до неї безпосередньо:

Катерино, серце моє,
Лишенько з тобою!
Де ти в світі подінешся
З малим сиротою?

Зображаючи таким чином події, Шевченко підводить нас до розуміння істинних, суспільних причин страждання простого народу. Поет всім серцем ненавидить суспільство, в якому "того в'яжуть, того ріжуть, той сам себе губить".

Іншим, не менш колосальним твором є "Наймичка". Якщо Катерина – це образ – жертва, що, крім жалю, ніяких емоцій не викликає, то Ганна – значно сильніша натура. Вона виявила неабияку силу волі і зберегла своє життя для сина. Підкинувши його бездітним людям, Ганна через рік наймається до них, виховує сина, а потім і онуків. Проте, живучи навіть поряд з сином, жінка не відчуває повноти щастя: бути матір'ю, але не називатися нею – це не стерпно. І тому Ганна, як ніхто не бачить:

Свою долю проклинає
Тяжко – важко плаче.

Становище її дедалі ускладнюється. Син виріс, незабаром весілля, а прийомна мати померла. Трохим з Марком просять Ганну бути весільною матір'ю. Але жінка рішуче відмовляється від цієї пропозиції, тому що боїться будь – чим нашкодити синові.

Найвищого напруження твір досягає у сцені передсмертних годин наймички, коли Ганна понад усе боїться померти, не дочекавшись свого сина з Дону. Прощаючись з Марком, героїня вперше називає себе матір'ю:

Прости мене. Я каралась
Весь вік в чужій хаті...
Прости мене, мій синочку!
Я...я – твоя мати.

Такий фінал змушує здригнутися серце, схиляючись у шанобі перед силою духу жінки, перед величчю найвищої любові – материнської.

Не минає Шевченко цієї теми й у поемі "Сон". Описуючи становище українського народу під владою царського правління, він акцентує увагу і на тяжких муках жінок — матерів, що здатні винести на собі весь цей тягар, аби тільки нагодувати дитину: " а там, під тинем опухла дитина голоднее мре", а "мати пшеницю на панщині жне".... Віддати себе на страждання, аби тільки зберегти щастя своєї дитини – це проста істина кожної жінки, що несе в собі надію кращого майбутнього. Саме вона несе життя наступних поколінь.

Сучасна жінка – матір не відрізняється почуттями і вчинками від своїх попередниць. Суспільство змінило її соціальне становище, зробивши його набагато кращим, аніж це було за шевченківських часів. Але дана їй Богом місія: нести вогонь життя й безмежну материнську любов, що має рятувати світ від пекла, зберігається й досі. Я не помилюся, якщо скажу, що жінка – це святий грааль, у якому зібране все найкраще, найтепліше й найчарівніше у цьому житті. До неї линуць думки, коли

погано, до неї ти йдеш, коли весело. Не має нічого в усьому всесвіті, що хотілося б оберігати так, як хочеться оберігати жінку.